

EVANGELIUM: JAN 15,1-5a

*„Já jsem pravý vinný kmen a můj Otec je vinař.
Každou mou ratolest, která nenese ovoce, odřezává,
a každou, která nese ovoce, čistí, aby nesla hojnější ovoce.
Vy jste již čistí pro slovo, které jsem k vám mluvil.
Zůstaňte ve mně, a já ve vás. Jako ratolest nemůže nést
ovoce sama od sebe, nezůstane-li při kmeni, tak ani vy,
nezůstanete-li ve mně. Já jsem vinný kmen, vy jste ratolesti.*

Milí přátelé, představte si, že jste strom. Zkuste si to představit odshora dolů, nebo spíš odzdola nahoru: máte kořeny, kmen, větve, listy nebo jehličí a snad i nějaké ty plody. Je to vznešené a krásné, být strom.

Ale myslím, že jak se do své stromové role vžijete, zjistíte, že to není žádná legrace. Jako strom máte plno starostí. Máte kořeny dost hluboko? Udrží vás v zemi, když přijde vichřice? Zvládají čerpat vodu? Stíhají vám obstarat dostatek živin, aby se vám dobře rostlo? No a co váš kmen, roste rovně? Drží se zpříma? Není nebezpečně pokroucený, nakloněný nebo nedejbože nalomený? Proudí v něm životodárná míza, nebo pomalu usychá a kdejaký záškodnický brouček si na něm může smlsnout? No a konečně, jak je to s těmi plody? Jsou zdravé a sladké, nebo trochu nahnílé, nakyslé, červivé...? Urodilo se vůbec něco?

Podtrženo sečteno, na takový strom je vyvíjen obrovský tlak. Až by jeden by řekl, že pod srovnatelným tlakem je vedle stromu snad už jenom člověk. Máte kořeny dost hluboko, zvládáte čerpat? Jste dost silní, abyste ustáli životní bouře? Stojíte rovně a máte pevnou vůli? Vedete takzvaně *zdravý život*? Žádný brouček nebo červíček ve vás nehlodá? A je to *plodný život*? Jste *užiteční*? Je to až děsivé, když se to vyjmenuje takhle za sebou – a přece žije řada lidí s představou, že je potřeba tomu všemu dostat. A ta představa má tuhý kořínek a je bohatě vyživovaná tím, co snad můžeme označit jako celospolečenský tlak. Jak být v životě šťastní a úspěšní... Jak být mohutnými a košatými stromy, obsypanými ovocem.

Ježíš tuto představu evidentně nesdílí – aspoň tak můžeme soudit podle toho, co jsme slyšeli z Janova evangelia. Ježíš tu nabízí poněkud jinou představu: Představte si, že jste větev. Na první poslech to nezní tak vznešeně a krásně, jako být strom. Ale myslím, že jak se do své větvové role vžijete, třeba zjistíte, že vůbec není k zahození.

Začíná to už samotným výběrem stromu. „Já jsem vinný kmen, vy jste ratolesti,“ praví Ježíš. Vinný kmen. Vinná réva. Rostlina, která má v biblickém světě tradici; s obrazem Boha – Hospodina jako vinaře a Izraele jako vinice přicházejí už starozákonní proroci. Na druhou stranu, v konkurenci ostatních stromů by se našly jiné, které působí od pohledu jako silnější, vznešenější, královštější. O vítězství v tomto směru ale vinná réva nestojí. Výšku, sílu a královskou důstojnost má takříkajíc na háku.

V jedné starozákonní bajce si stromy volí svého krále a nabídnou tuto pozici také vinné révě – ovšem ona se jim vysměje: „*Mám se vzdát svého moštu, který je k radosti bohům i lidem, a kymáčet se nad stromy?*“ Možná to někteří znáte z písně, kterou Svatopluk Karásek přebásnil takto: „... *za to, abych králem byl, nedám víno své, dí vinný kmen, dí vinný kmen, já stvořen jsem jak šašek spíš než král, abych vínem zemi rozesmál.*“

Spíš šašek nežli král... Takový strom si vybral Ježíš. Ten Ježíš, kterého římsí vojáci navlečou do purpurového pláště, na hlavu mu posadí trnovou korunu a budou se mu smát. Výběr stromu dokonale ladí s Ježíšovým životem i smrtí. Naznačuje množství smíchu i posměchu. Slibuje kalich plný radosti i utrpení. Réva odmítne královskou korunu, protože se nechce vzdát své šťávy – svého radostného poslání. A Ježíš si radši nechá nasadit trnovou korunu, než by uhnul ze své cesty, než by se vzdal svého radostného poslání. Výběr stromu vyjadřuje otevřenost a družnost, se kterou Ježíš zasedá se všemi k jednomu stolu. S těmi, jejichž život bychom (někdy možná z neznalosti) popsali jako šťastný a úspěšný, a s těmi, kteří všelijak kulhají, padají, troskotají nebo se jen horko těžko vlečou.

„Já jsem vinný kmen,“ řekne Ježíš poté, co dopijí hořkosladký kalich vína, „a vy jste ratolesti.“ A tak si, milí přátelé, představte, že jste větve – ratolest na vinném kmene. Dobře si tu představu zažijte, protože přesně to prý jste. Větve, které vyrůstají z kmene a veškerou šťávu mají od něho.

„Já jsem vinný kmen.“ Jako by tím Ježíš říkal: kořeny, sílu kmene, mízu i plody si беру na starost já. Vy se o *kořeny* stromu nebojte. Sahají dost hluboko. Protáhnou se mrtvolně kamenitým povrchem a dosáhnou k prameni živé vody, který je tak hluboko, že se vám o tom nesnilo. Ani s *mohutností* kmene si hlavu nelámejte. Je dost silný na to, aby unesl vás všechny i s úrodou. (Podobně jako je Ježíšův stůl dost velký na to, abyste se k němu všichni vešli.) Vinný kmen má ovšem na sobě nějaké jizvy a zvrásnění – a proto je tak krásný a proto jde dobře dohromady s vašimi jizvami a vráskami. *Mízu* se nesnažte vymačkat ze sebe. Proudí k vám z kmene a je jako Duch svatý – teče, kam chce, a chce dotéct do poslední větvičky. A konečně, ani o ty *plody* se nestrachujte. Tam by to mohlo svádět, ale nenechte se zmást. Nepatříte ke kmene proto, že nesete plody. Je to celkem legrační představa, jak úspěšné větve obalené hrozny hopkají ke kmene a ten je za odměnu k sobě přilepí. Ne, je to naopak – plody nenesete vlastní silou, ale mocí kmene. Nesete a ponese plody, protože kořeny kmene vytáhnou z půdy vodu a kmen vám dodá živiny a teče vám v žilách stejná míza, která proudí i kmenem. A tak při tom kmene zůstaňte...

Je to průzračně jednoduchý závěr. Zůstaňte při kmene. Nemusíte pátrat po receptech na šťastný a úspěšný život, nemusíte se prokázat jako užiteční, dokonce se ani toho kmene nemusíte držet zuby nehty, on vás nechce setřást. Je to sám vinný kmen, kdo vám říká: zůstaňte u mě. Neodstříhávejte se. Nůžky nepatří větvím do rukou. Neodstříhávejte ani sebe, ani druhé větve. Nechte nůžky na pokoji, přenechejte je Tomu, kdo s nimi umí zacházet a myslí to se svou vinicí dobře. A nebojte se, že by vás od kmene mohly odstříhnout jakékoli vnější okolnosti – ani ony nemají nůžky! Přijměte to jako požehnání: Zůstaňte při kmene. Zůstaňte větvemi na kmene vinné révy.

● 🎵 **PÍSEŇ 423** *Svou sílu nám dáváš jak vinný kmen*